

*Безкорвайний Богдан Вікторович,
аспірант Національної академії
прокуратури України*

МІСЦЕ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗА УЯВНИМ ОБРАЗОМ СЕРЕД ІНШИХ ВИДІВ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ

Традиційне твердження про те, що сучасне розуміння криміналістичної ідентифікації вже не повною мірою відповідає науковим, а також практичним потребам є обґрунтованим низкою чинників та наукових позицій. Це стосується, насамперед, необхідності уточнення і визначення місця ідентифікації за уявними (мисленевими, ідеальними) образами серед інших видів криміналістичної ідентифікації.

Характеризуючи ідентифікацію за уявними образами в системі криміналістичних ідентифікаційних дій, постає необхідність висвітлити її поняття і сутність як правового явища, що існує в системі національного права.

Ефективна діяльність органів досудового розслідування залежить не лише від належного виконання ними поставлених завдань, в межах їх компетенції, а й від якісного застосування як норм кримінального судочинства, так і положень криміналістики. Це стосується, зокрема, й такого специфічного методу як криміналістична ідентифікація, сутність якої полягає у можливості виконання вузьких ідентифікаційних завдань щодо встановлення тотожності конкретного об'єкта, що має стійку зовнішню форму.

Нами було досліджено, що криміналістична ідентифікація виступає як один з важливих інструментів процесу доказування, на основі якого можливо з'ясувати сутність ідентифікації як способу ототожнення матеріальних об'єктів за їх відображенням. В сучасній криміналістичній науці під криміналістичною ідентифікацією розуміють метод встановлення відносної або абсолютної істини в кримінальному судочинстві. Він, в свою чергу, означає встановлення співпадіння ознак об'єкта або людини за сукупністю певних загальних та окремих ознак [1, с. 383]. Метою кримінального провадження є встановлення істинності (неправдивості) лише тих обставин кримінального провадження, що мають юридичне

значення, а не встановлення істини в кримінальному судочинстві в цілому.

Разом з тим, мета криміналістичної ідентифікації за уявними образами є дещо іншою, оскільки за своєю сутністю полягає у пошуку істини в процесі кримінального провадження безпосередньо під час впізнання, оскільки спрямована на індивідуальне ототожнення, тобто на встановлення повного співпадиння ознак конкретного об'єкту.

У теорії та практиці криміналістичної ідентифікації дослідженню її видів і форм було приділено значну увагу, зокрема А. І. Вінберг, беручи за основу обсяг поняття та якості ознак, що використовуються в ідентифікаційному процесі, виокремлював родову, видову та індивідуальну ідентифікацію [2, с. 40]. Зважаючи на те, що форми ідентифікації, насамперед, залежать від виду відображень, що використовуються для встановлення якостей відображуваних об'єктів, В. Я. Колдін виокремив два види криміналістичної ідентифікації: за матеріально фіксованими відображеннями об'єктів на інших об'єктах та за їх відображеннями в пам'яті людини [3, с. 8].

Крім цього, М. В. Терзієв відзначав, що є чотири основні форми ідентифікації та встановлення групової належності. До них він відносив: по-перше, визначення об'єкту шляхом огляду та дослідження його самого; по-друге, встановлення цілого за його частинами; по-третє, встановлення об'єкту шляхом огляду і вивчення залишених ним слідів та інших речових відображень на інших об'єктах; по-четверте, впізнання об'єкта, який раніше сприймався певною особою за мисленевим образом (уявленням), що залишився в її пам'яті [4, с. 54].

З проведеного аналізу праць науковців можливо констатувати той факт, що криміналістична ідентифікація за уявними образами є одним з основних видів ідентифікації і тому займає вагоме місце серед інших видів криміналістичної ідентифікації.

На основі викладеного, визначаючи місце ідентифікації за уявними образами серед інших видів криміналістичної ідентифікації, можливо зробити висновок про те, що означені концепції класифікації ідентифікаційних дій стали основою для

виокремлення у сучасній науці криміналістики двох основних форм відображення, а саме: матеріально-фіксованої та ідеальної (у окремих джерелах – психофізіологічної, мисленевої, уявної). Ідеальна форма відображення, у свою чергу, має суб'єктивний характер і полягає у фіксуванні уявного образу об'єкту в пам'яті конкретної особи.

Список використаних джерел

1. Бобонич Є.Ф. Місце ідентифікації за уявними образами під час проведення впізнання в системі форм криміналістичної ідентифікації. *Порівняльно-аналітичне право [Електронний науково-фаховий журнал]*. № 4. 2015. С. 382–385
2. Винберг А.И. Основные принципы советской криминалистической экспертизы. А.И. Винберг. М.: Госюриздат, 1949. 132 с.
3. Колдин В. Я. Идентификация при производстве криминалистических экспертиз. В. Я. Колдин. Москва : Госюриздат, 1957. 152 с.
4. Терзиев Н.В. Идентификация и определение родовой (групповой) принадлежности в криминалистике. *Криминалистика*. М.: Юрид.лит., 1963. С. 52–66.

Дякін Ярослав Олександрович,
*здобувач кафедри кримінального
процесу Національної академії
внутрішніх справ*

КЛАСИФІКАЦІЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ НЕЗАКОННИМ ЗАВОЛОДІННЯМ ЗЕМЛЕЮ

Висновок експерта визначається одним з основних джерел і способів отримання доказів, на підставі яких слідчий, прокурор, слідчий суддя і суд встановлюють наявність чи відсутність фактів та обставин, що мають значення для прийняття правильного та обґрунтованого рішення по справі [1, с. 137]. Під час доказування у справах про злочини, пов'язані із